

Жданова Л. Л.

ORCID: 0000-0003-0007-7529

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри загальної економічної теорії та економічної політики

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

СТРАТЕГІЇ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН СХІДНОЇ АЗІЇ

Ключові слова: промисловість, наука, імпортозаміщення, експортоорієнтована індустріалізація, високотехнологічне виробництво.

Високотехнологічний сектор будь-якої національної економіки функціонує як частина світового високотехнологічного сектору і водночас як частина світової економіки. З огляду на таку специфіку функціонування цього сектору розробляються різні стратегії його розвитку. Світовою економічною наукою розроблено головні теорії міжнародної торгівлі – абсолютні конкурентні переваги за А. Смітом та порівняльні конкурентні переваги за Д. Рікардо. Спеціалізація світової торгівлі на основі рекомендацій цих теорій заздалегідь надає кращі перспективи більш прибутковій реалізації готової промислової продукції проти сировини й аграрної продукції. Спробою вийти із замкненого кола різних економічних можливостей національних виробників різних за рівнем розвитку країн стала теорія імпортозаміщення, розроблена в 50-ті роки ХХ століття. Практика показала неефективність економічної політики, що базується на цій теорії. Наступною концепцією розвитку національної промисловості стала теорія експортоорієнтованої індустріалізації. Прибічниками цієї теорії і відповідної економічної політики стали країни Східної Азії [1, с. 119–121]. Першою на цей шлях розвитку стала Японія, пізніше – Республіка Корея, Тайвань, ще трохи пізніше – КНР, далі – В'єтнам і деякі інші країни Східної Азії.

Завдяки експортоорієнтованій індустріалізації аграрні країни у ХХ столітті створили власну промисловість. У ХХІ столітті її частка у ВВП почала поступово знижуватися. Як видно з даних таблиці 1, частка промисловості у ВВП найрозвиненішої країни Східної Азії – Японії протягом усього ХХІ століття була вища, ніж у середньому у світі, і лише у 2022 році зблизилася з цим показником. Частка

промисловості у ВВП Республіки Кореї і КНР сьогодні вища, ніж у середньому у світі, і набагато вища, ніж у США.

Таблиця 1

Промисловість (включно з будівництвом), додана вартість, % ВВП*

Роки	Світ	США	Японія	Респ. Корея	КНР
2000	27,8	22,5	32,5	34,8	45,5
2010	27,6	19,3	28,3	34,1	46,5
2015	26,9	18,6	28,6	34,1	40,8
2016	26,3	18,0	28,6	34,3	39,6
2017	26,8	18,4	28,9	34,8	39,9
2018	27,3	18,6	29,0	34,0	39,7
2019	26,7	18,3	28,8	32,7	38,6
2020	26,2	17,5	29,1	32,5	37,8
2021	27,2	17,9	29,3	32,4	39,3
2022	27,5	н.д.	26,9	31,7	39,9

* Джерело даних [2].

Однак розвиток промисловості став основою для розвитку науки і досліджень у країнах експортоорієнтованої індустріалізації. Як видно з даних таблиці 2, частки витрат на науку та дослідження в Японії і Республіці Кореї вже до 2000 р. стали вищими, ніж у середньому у світі. Відповідні дані по КНР свідчать, що темпи зростання частки НДДКР у ВВП в цій країні набагато вищі, ніж у середньому у світі, і тенденція до зростання у XXI столітті має стійкий характер.

Таблиця 2

Витрати на НДДКР, % ВВП*

Роки	Світ	США	Японія	Респ. Корея	КНР
2000	2,05	2,62	2,86	2,13	0,89
2010	2,01	2,71	3,10	3,32	1,71
2015	2,12	2,79	3,24	3,98	2,06
2016	2,17	2,85	3,11	3,99	2,10
2017	2,16	2,90	3,17	4,29	2,12
2018	2,24	3,01	3,22	4,52	2,14
2019	2,30	3,17	3,22	4,63	2,24
2020	2,49	3,47	3,27	4,80	2,41
2021	2,61	3,46	3,30	4,93	2,43

* Джерело даних [3].

Разом із зазначеними позитивними зрушеннями в економіці накопичуються і проблеми розвитку науки й технологій. Ситуація в цій сфері дуже неоднозначна. Зростає кількість зареєстрованих індустріальними країнами Східної Азії об'єктів інтелектуальної власності, проте за обсягом надходжень від продажу цих об'єктів ці країни відстають від постіндустріальних країн.

Література:

1. Zhdanova L. innovative development in the conditions of export-oriented and import-substituting models of industrialization // Economic innovations. 2021. Volume 23. Issue 3 (80). № 3. С. 117–126.

2. Офіційний вебпортал Світового банку [Електронний ресурс]. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NV.IND.TOTL.ZS?view=chart> (дата звернення 3.06.2024).

3. Офіційний вебпортал Світового банку [Електронний ресурс]. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?view=chart> (дата звернення 3.06 2024).

УДК 323.22(520):327.01

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-33>

Железнік М. Р.

ORCID: 0009-0002-7552-192X

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 Політологія

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

ГЕОСТРАТЕГІЯ ЯПОНІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Ключові слова: Японія, Далекий Схід, геостратегія.

Японія – одна з провідних країн Тихоокеанського регіону, й оскільки вона не має власних збройних сил, її геостратегія побудована на економічному домінуванні в ньому. Проте останні світові тенденції (можлива збройна агресія Китаю проти Тайваню, російсько-українська війна) дедалі більше стимулюють Японію до зміни своєї геостратегії в бік мілітаризації та допомоги Тайваню в протистоянні з Китаєм.

Зокрема, із запровадженням у 2022 р. 3 документів політики безпеки – Стратегії національної безпеки, Стратегії національної